een santeon ziekenhuis

Kruisreacties bij een allergie

Mensen met een latex of inhalatieallergie (bijv hooikoorts) hebben vaak een allergie voor bepaalde fruitsoorten, groenten of noten. Dit noemen we 'kruisreactie'

Deze kruisreactie ontstaat omdat het immuunsysteem soms geen onderscheid kan maken tussen eiwitten die sterk op elkaar lijken. Dit kan tussen voedingsmiddelen onderling of tussen voedingsmiddelen, en pollen en/of tussen voedingsmiddelen en latex.

Een kruisreactie moet door middel van onderzoek worden aangetoond. Als u hooikoorts hebt, kan het zijn dat u naast de bekende hooikoortsklachten ook opeens last krijgt van opgezette slijmvliezen in de mond of maag- en darmklachten. Dit wil niet zeggen dat er dan altijd sprake is van een kruisreactie. Maag- en darmklachten kunnen vele andere oorzaken hebben.

Meer over kruisreacties

Bij een allergie reageert je afweersysteem op bepaalde stoffen in je eten (voedselallergie) of op stoffen die worden ingeademd (inhalatie allergie). Het afweersysteem maakt hiertegen antistoffen aan die allergische reacties kunnen opwekken. Deze antistoffen heten allergenen.

Het lichaam kan op bepaalde voedingsmiddelen/stoffen reageren zonder dat je een allergie hebt. Het gaat dan om een niet-allergische-overgevoeligheid. We noemen dat intolerantie. Daarbij kunnen mensen een bepaalde stof bijvoorbeeld koemelkeiwit niet goed verteren. De stoffen die bij een intolerantie de klachten veroorzaken heten 'triggers'.

Alleen kruisreacties met schaal- en schelpdieren zijn wetenschappelijk bewezen

Voedingsmiddelen die tot dezelfde familie behoren, kunnen onderling kruisreacties veroorzaken. Doordat de voedingsmiddelen aan elkaar verwant zijn, hebben de allergenen grote overeenkomsten met elkaar. Daardoor beschouwt het lichaam ze waarschijnlijk als een en dezelfde soort eiwit. Dit is echter niet wetenschappelijk bewezen.

Een uitzondering zijn schaaldieren (zoals rivierkreeft, langoestine (scampi), garnalen en krab) en schelpdieren (zoals mosselen en Sint Jacobsschelpen): hierbij zijn wel onderlinge kruisreacties wetenschappelijk aangetoond.

Veelvoorkomende kruisreacties

Onderstaande tabel toont een aantal veelvoorkomende kruisreacties. In de linkerkolom staat de stof waar het lichaam eerste allergisch op reageert (primair allergeen). In de rechterkolom staan de mogelijke kruisallergenen; de stoffen waar vervolgens ook allergische op wordt gereageerd.

Overzicht veelvoorkomende kruisreacties

Primaire allergie	Kruisreactie
Berkenstuifmeel	Pit-/steenvruchten zoals appel, kers, perzik en kiwi Boomnoten, vooral hazelnoot, walnoot en amandel
Bijvoetstuifmeel	Selderij, wortel, koriander
Cashewnoot	Pistachenoot, sesamzaad, mango
Grasstuifmeel	Graansoorten (meelsoorten), peulvruchten (waaronder pinda, soja en erwt), tomaat, wortel, aardappel
Huisstofmijt	Wijngaardslakken en garnalen
Katten	Varkensvlees
Koemelk	Geitenmelk
Latex	Tropische fruitsoorten (zoals kiwi, avocado en banaan), kastanje
Vogelveren	Kippenei, vooral eigeelcomponenten

Overzicht veelvoorkomende kruisreacties Primaire allergie Kruisreactie Berkenstuifmeel Pit-/steenvruchten zoals appel, kers, perzik en kiwi Boomnoten, vooral hazelnoot, walnoot en amandel Bijvoetstuifmeel Selderij, wortel, koriander Cashewnoot Pistachen

Bij overgevoeligheidsreacties door rubberen producten zoals handschoenen, condooms en ballonnen, is er sprake van plaatselijke irritatie of soms van daadwerkelijke allergie. Rubber bestaat grofweg uit latexsap en industrieel toegevoegde chemicaliën. In latexsap (sap van een rubberboom) zitten veel eiwitten die een allergische reactie kunnen veroorzaken. Niet iedereen met een latexallergie heeft dezelfde reactie.

Er zijn 2 typen reacties op latex: type 1 en type 2. Alleen bij type 1 reacties voor latex kunnen kruisreacties met voedingsmiddelen voorkomen. Het gaat dan om kruisreacties met plantaardige voedingsmiddellen.

Type 1:

Hierbij is het afweersysteem betrokken waardoor het lichaam antistoffen gaat aanmaken.
De antistoffen kunnen meestal via bloedonderzoek en/of huidtesten worden aangetoond. Vaak voorkomende klachten:

- niezen
- loopneus
- verstopte neus
- jeuk
- rode ogen
- kortademigheid
- hoesten en/of piepende ademhaling
- jeukende bultjes op de handen of de rest van het lichaam direct na het aantrekken van latex handschoenen

- zwelling van de handen, oogleden, lippen en tong.

Type 2:

Hierbij gaat het om een contactallergie, bijv. een reactie bij het gebruik van latex handschoenen. Deze reactie is niet aantoonbaar met bloedtesten, omdat er geen antistoffen worden gemaakt door het lichaam. Vaak voorkomende klachten:

- huidklachten bestaande uit roodheid, jeuk, soms met (jeukende) bultjes en blaasjes
- zwelling van de oogleden, lippen of handen na contact met latex.

Dieet bij kruisreacties

Een dieet is alleen zinvol als:

- u daadwerkelijk klachten krijgt na het eten van bepaalde voedingsmiddelen én
- uit onderzoek blijkt dat het inderdaad om een kruisreactie gaat (tussen inhalatie- en voedselallergenen of tussen voedselallergenen onderling).

Als een dieet voor u nodig is, verwijst uw arts u door naar een diëtist.

Veilige zorg in het ziekenhuis

In het St. Antonius Ziekenhuis staat veiligheid voorop. Onze medewerkers doen er alles aan om uw bezoek aan het ziekenhuis zo goed mogelijk te laten verlopen. Help ons a.u.b. om goed voor u te zorgen door ons te vertellen:

- Welke medicijnen u gebruikt.
- Of u allergieën heeft.
- Of u (mogelijk) zwanger bent.
- Als u iets niet begrijpt.
- Wat u belangrijk vindt.
- Als u iets ziet wat niet schoon is.

Bereid uw gesprek met uw zorgverlener goed voor. Voor tips: Begin een goed gesprek (https://begineengoedgesprek.nl/)

Op de website van de Nederlandse Patiëntenfederatie (https://www.patientenfederatie.nl) leest u meer over hoe u zelf kunt bijdragen aan veilige zorg.

Expertise en ervaring

De diëtisten van het St. Antonius Ziekenhuis geven patiënten op de poli en op de verpleegafdeling advies over voeding, dieet en gezondheid. Ook hebben zij veel ervaring met persoonlijke dieetadviezen voor bepaalde patiëntengroepen, zoals voor mensen met diabetes en mensen die een maagverkleining hebben gehad.

Gerelateerde informatie

Specialismen

- Voeding & Dieet (Diëtetiek) (https://www.antoniusziekenhuis.nl/voeding-dieet-dietetiek)

Contact Voeding & Dieet (Diëtetiek)	T 088 320 78 00